

Arxiu Sonor de la Ràdio a Catalunya, memoria en las ondas

Teresa Santos, Marta Rial

Universitat Autònoma de Barcelona
Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Piezas sonoras emitidas desde los años 20 y hasta la actualidad, por radios presentes en las bandas de radiodifusión de Cataluña: fragmentos cortos de programas, indicativos, publicidad y sintonías

Radio España de Barcelona

Títol: Radio España de Barcelona

Emissora: Radio España de Barcelona

Cadena: Cadena Catalana

Titularitat: Privada estatal

Nom del programa: La mañana es nuestra

Descripció: Hora, temperatures a Europa, estat del temps i previsió meteorològica, hora i tema musical

Gènere radiofònic: Entreteniment

Presentador: Malla, Albert | Borao, Maytri |

Data d'emissió: 1982-12-18

Banda: OM

Localitat: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Durada Enregistrament: 02:01

Idioma: Català/Castellà

Notes: Fragment extret de l'arxiu sonor d'Albert Malla

Col·laborador/a: Mascaró, Toni

Any: 1982

Informació de l'emissora: Radio España de Barcelona

Radio España de Barcelona

Després que Ràdio Barcelona fos absorbida per Unió Radio, l'any 1929, l'Associació Nacional de Radiodifusió va crear a Barcelona Ràdio Associació de Catalunya, el gener de 1930.

Amb l'inici de la Guerra Civil espanyola la Generalitat s'apropia de Unió Radio Barcelona (EAU1) i Ràdio Associació de Catalunya (EAU15).

En començar el mes de gener de 1939 Unió Radio Barcelona va deixar de funcionar i a la ciutat l'única emissora que va restar activa va ser Ràdio Associació de Catalunya, que actuava com a emissora de la Generalitat de Catalunya.

El 26 de gener de 1939 quan Barcelona és ocupada per les forces franquistes l'emissora és requisada i es converteix en Cooperativa Radio España.

Al diari "La Vanguardia" del 2 de març de 1939 els indicatius EAU1 i EAU15 surten sota el nom de Radio Nacional en Barcelona. El mes de maig de 1939 ja surten al mateix diari com Radio España 1 (Ràdio Barcelona) i Ràdio España 2 (Ràdio Associació de Catalunya). Ràdio Barcelona el mes de gener de 1940 encara tenia aquell indicatiu. Al diari La Vanguardia torna a sortir el nom de Radio Barcelona el 10 de febrer de 1940.

L'any 1941, el règim franquista procedeix a la liquidació de la cooperativa que es transforma en Societat Anònima i passa a dir-se Radio España Barcelona. La Sociedad Española de Radiodifusión (SER) compra les accions. El 44% les cedeix al banquer Ramon Rato; un 12% queden en mans d'una de les persones que va dissoldre la cooperativa, Gonçal Serraclara, i el 44% restant se'l queda la SER, amb Eugenio Fontan i Ramon Varela al capdavant. Ramon Rato, l'any 1941, compra Radio Toledo i després de comprar més emissores locals formarà la Rueda de Emisoras Rato, l'any 1947.

A Catalunya, la família Rato, present a la propietat de Radio España de Barcelona des de 1941 amb la SER, va passar a ser-ne el soci majoritari de l'accionariat de l'emissora l'any 1972 quan van comprar a la SER el 50% de les seves accions. El 10 de març de 1969, s'inicia "Radio Reloj de Radio España".

L'any 1976, Radio Reloj de Radio España va passar a formar part de Cadena Catalana. Va ser la primera cadena privada radiofònica creada a Catalunya, tot i que estava en mans de la família Rato i la SER. A partir de 1978, a tona mitjana, el nom de Radio Reloj de Radio España va anar perdent presència de mica en mica, prevalent l'indicatiu de Cadena Catalana i, des de l'estiu de 1982, aproximadament, els de Radio España de Barcelona i Cadena Catalana.

Navega pels arxius de Radio España de Barcelona

Explora

<https://arxiuradio.uab.cat>

TITULARIDAD

**ÁMBITO
GEOGRÁFICO**

**TERCER
SECTOR**

EMISORAS

LIBRES

ESCOLARES

CULTURALES

PENITENCIARIAS

ETC.

PROYECTO COLABORATIVO

CONCEPTO

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
Servei de Biblioteques UAB

Institut de la Comunicació
Universitat Autònoma de Barcelona

Dirección: Cinto Niqui
(Profesor Facultat de Comunicació UAB.
Director *L'altra radio* Ràdio 4 (RNE))

CONTENIDO

COLABORADORES

GRABACIONES

PROYECTO DE MEMORIA

"Las películas, documentales, programas y contenidos de radio, televisión, fotografías y archivos... conforman el patrimonio audiovisual y documental que preserva la memoria del mundo, sus hechos, percepciones y sentidos, que nos permite contextualizar nuestro presente, poner en perspectiva nuestro futuro e identificar puentes de diálogo y convivencia a partir de la diversidad"

"Esta fuente de conocimiento es inconmensurable pero también frágil, debido a las transformaciones de los diferentes medios de producción, transmisión y soportes en los que habitan"

**UNESCO. Día Mundial del Patrimonio Audiovisual
(27 de octubre)**

PROYECTO DE MEMORIA

"Se conservan muchas más horas de grabaciones radiofónicas producidas en los últimos quince años que de los ochenta anteriores que completan la historia del medio"

Marcos, J.C.; de la Cuadra, E.; Fernández, M. (2018). "Evolución histórica y perspectivas de futuro en la gestión del patrimonio radiofónico, cinematográfico, televisivo y publicitario" . **Revista general de información y documentación**, vol.28, núm.2, p. 659-683. DOI: [10.5209/RGID.62843](https://doi.org/10.5209/RGID.62843)

11.4 Redoblar los esfuerzos para **proteger y salvaguardar el patrimonio cultural y natural del mundo**

16.10 Garantizar el **acceso público a la información** y proteger las libertades fundamentales, de conformidad con las leyes nacionales y los acuerdos internacionales

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

Software OMEKA: código abierto.
Enfocado a la publicación de
colecciones y exposiciones digitales de
archivos y bibliotecas

CADENAS

EMISORAS

PROGRAMAS

CIFRAS

4160

REGISTROS

750

EMISORAS

1370

PROGRAMAS

*Datos actualizados: 25 de mayo de 2023

95 AÑOS

Primera emisión
Ràdio Barcelona

1924

Coronación
Isabel II

1952

Constitución
española

1978

Atentados Nueva
York

2001

1939

Fin Guerra Civil

1969

Llegada a la Luna

1992

JJOO Barcelona

2023

Elecciones
municipales

ALCANCE GEOGRÁFICO

42 COMARCAS

220 LOCALIDADES

EMISORAS
INTERNACIONALES

PROMOCIÓ Y DIFUSIÓN

L'altra ràdio (15/02/2023). <https://www.rtve.es/play/audios/laltra-radio/arxiu-radio-museu-catalunya/6810163>

Telenotícies vespre TV3 (13/02/2023).

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-13022023/video/6203368>

LA VANGUARDIA

Sociedad

L'Arxiu Sonor de la Ràdio a Catalunya neix amb 2.600 fragments de prop de 600 emissores

La Vanguardia (13/02/2023). <https://www.lavanguardia.com/vida/20230213/8754850/l-arxiu-sonor-radio-catalunya-neix-amb-2-600-fragments-prop-600-emissores.html>

PROMOCIÓ I DIFUSIÓ

Bib. Comunicació i Hemeroteca General UAB
20,4m Tuïts

BCHG UAB Segueix

Bib. Comunicació i Hemeroteca General UAB
@bchgUAB

Twitter oficial de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General de la Universitat Autònoma de Barcelona

Bellaterra uab.cat/biblioteques/
Data en què s'hi va unir: novembre de 2011

483 Seguint 1.853 Seguidors

Bib. Comunicació i Hemeroteca General ... @bchgU... · 17 de maig ...

Si no hi ha canvis d'última hora, avui dimecres a partir de les 19 h en Cinto Niqui, profe de la @FccUab i ànima de l'Arxiu Sonor de la Ràdio a Catalunya, parlarà de l'Arxiu al programa @islandiarac!
rac1.cat/islandia
[#arxiuradiouab](https://twitter.com/ArxiuRadioUAB)

InCom-UAB. Institut de la Comunicació

1 3 4 404

Bib. Comunicació i Hemeroteca General UAB @bchgUAB

Actualitzem marcadors!
L'Arxiu de la Ràdio a Catalunya compta ara mateix amb 3913 registres. I ha incorporat la nova comarca: el Lluçanès!
arxiuradio.uab.cat
Gràcies a totes les persones que esteu contribuint a fer créixer el projecte!
[#arxiuradiouab](https://twitter.com/ArxiuRadioUAB)
(1/2)

FCC UAB i 3 usuaris més

Bib. Comunicació i Hemeroteca General ... @bchgU... · 4 de maig ...

A la nostra col·lecció de 'Guions de Ràdio Barcelona' tenim les notes de l'estrena del programa (8 de febrer de 1935 a les 20 hores).
Mireu com s'ha conservat l'anotació manuscrita, en català!
[ddd.uab.cat/pub/guiradbcn/...](http://ddd.uab.cat/pub/guiradbcn/)
(4/6)

1 48

<https://twitter.com/bchgUAB>

[#arxiuradiouab](https://twitter.com/ArxiuRadioUAB)

¿Y AHORA?

UW
KW
MW
LW

NEW YORK TOKYO YOKOHAMA HONOLULU
ATLANTA DENVER PHOENIX SEATTLE
SAN FRANCISCO LOS ANGELES
SAN DIEGO PORTLAND
SEASIDE
SAN JOSE
SACRAMENTO
ST. LOUIS
MINNEAPOLIS
CHICAGO
CINCINNATI
COLUMBUS
CLEVELAND
DETROIT
INDIANAPOLIS
KANSAS CITY
MEMPHIS
MILWAUKEE
MONTREAL
NEW ORLEANS
NEW YORK
NEWARK
PHILADELPHIA
PITTSBURGH
RICHMOND
ST. LOUIS
ST. PAUL
WASHINGTON
WICHITA

UW
KW
MW
LW

TIEF HOCH AUS UW KW MW LW TA

Imagen: <https://www.pxfuel.com/es/free-photo-xotfm>

*¡Muchas gracias
por la atención!*

arxiu.radio.incom@uab.cat

